

D 15

1 Inledning

Revisorsnämnden (RN) har mottagit en anmälan beträffande auktoriserade revisorn A-son och har därför öppnat detta disciplinärende. Anmälan avser hans uppdrag som vald revisor i fyra bolag med ägargemenskap, tre aktiebolag och ett handelsbolag.

A-son har varit vald revisor i bolagen under cirka 20 års tid. RN har ifråga om samtliga fyra bolag tagit del av hans revisionsdokumentation för det senast reviderade räkenskapsåret. Nedan kommenteras närmare hans revision av ett av bolagen, benämnt advokatbolaget, avseende räkenskapsåret 2012. Vidare bedöms frågan om inhämtande av skriftliga uttalanden från företagsledningen. Denna fråga avser samtliga tre här aktuella aktiebolag och räkenskapsåren 2011, 2011/2012 och 2012.

2 Granskning av intäktsredovisningen i advokatbolaget

Av årsredovisningen framgår att advokatbolaget redovisade intäkter med 13,6 mnkr, en balansomslutning om 4,3 mnkr och ett eget kapital om 150 tkr.

Av revisionsdokumentationen framgår att A-son stickprovsgranskade åtta procent av omsättningen mot underlag. Av en uppställning i dokumentationen framgår att han jämförde intäkterna med budgeten och utfallet föregående år. Uppställningen innehåller dock inga kommentarer. Det framgår inte hur A-son gjorde urvalet för stickprovskontrollen eller hur han i övrigt försäkrade sig om redovisningens fullständighet och riktighet.

A-son har uppgett följande.

Han har varit revisor i advokatbolaget under en lång tid. Detta har gett honom kunskap och erfarenhet om bolagets rutiner. Under senare år hade revisionsbyråns redovisningsavdelning ansvaret för löpande redovisning, rapportering och upprättande av bokslut. Redovisningskonsulten var högt kvalificerad. Det finns en inneboende säkerhet när redovisningen sköts genom revisionsbyråns redovisningsavdelning, då han känner till redovisningskonsultens kompetens och integritet och att arbetet utförs med god kvalitetssäkring. Advokatbolagets resultat och likviditet var mycket ansträngda under år 2012. Han och redovisningskonsulten hade därför relativt täta avstämningar beträffande löpande redovisning och rutiner samt, inte minst, verksamhetens utveckling. Det gav honom en mycket god kunskap om verksamheten redan under löpande år.

Han erhöill kunskap om bolagets rutiner för tidredovisning, projektredovisning och fakturering genom uppföljningssamtal med redovisningskonsulten. Genom samtalen kunde han konstatera att godkända tidsrapporter löpande lämnades in, att nedlagd tid fördes in i tidredovisningen, att fakturering gjordes utifrån en affärsmässig bedömning med tidredovisningen som underlag och utan onödig fördröjning, att faktureringen skedde i ett systematiserat redovisningssystem med kopplad kundreskontra samt att bedömningar gjordes någorlunda regelbundet av värdet på inneliggande tidlager. Bedömningarna av värdet på inneliggande tidlager påvisade brister vilket medförde en större revisionsinsats i samband med bokslutet samt diskussioner med ledningen om behovet av nedskrivningar.

För att säkerställa slutsatsen att rutiner och kontroller fungerade rimligt väl instruerade han sin revisionsmedarbetare att göra ett urval av större poster, ett s.k. stratifierat urval. Urvalet skulle sammanlagt uppgå till minst tio procent av årssaldot. Om det vid granskningen noterades någon brist eller fel, skulle urvalet utökas för att klarlägga om det fanns någon systematik i felet. Större transaktioner granskades därmed mot underlag (tidredovisning, faktura och kundreskontra). Dokumentationen av urvalet framgår av hans arbetspapper. Med hänsyn till den kvalitetssäkring som revisionsbyråns redovisningsavdelning gjorde, hans goda kunskaper om bolagets rutiner och den löpande uppföljningen av verksamheten anser han att detta urval var tillräckligt för att säkerställa fullständigheten i bolagets intäktsredovisning.

Vidare granskade han bolagets intäkter även analytiskt genom en jämförelse med budget och utfall tidigare år.

RN gör följande bedömning.

Advokatbolagets intäkter var en väsentlig post. A-son hade därför skäl att ägna den särskild uppmärksamhet.

En revisor kan inte förlita sig på eventuell granskning som har utförts av någon annan än revisorn eller dennes revisionsmedarbetare utan att göra egna verifierande kontroller. Redovisningskonsultens granskning utgjorde en del av bolagets interna kontroll. Följaktligen skulle A-son självständigt ha vidtagit verifierande kontroller för att förvissa sig om att rutinerna och kontrollerna fungerade.¹

Av A-sons dokumentation går inte att utläsa att han granskade intäktsredovisningen på annat sätt än att han *dels* tog del av en uppställning över bolagets omsättning för vissa år och jämförde dessa uppgifter med budget, *dels* stickprovsgranskade ett antal fakturor. Uppställningen utgjorde i sig inte något godtagbart revisionsbevis för att intäkterna var fullständigt redovisade och gav, såvitt dokumentationen utvisar, inte någon möjlighet att dra några slutsatser i frågan. Inte heller de stickprov som han gjorde, motsvarande ca 10 procent av redovisade intäkter, utgjorde, ensamma eller sammantagna med hans övriga granskningsinsatser, tillräckliga revisionsbevis för att intäkterna var korrekt och fullständigt upptagna i

---

¹ Jfr RN:s beslut den 3 maj 2007, dnr 2006-764 (D 22/07 i RN:s praxissamling) samt den 13 november 2007, dnr 2005-80 (D 35/07 i RN:s praxissamling).

årsredovisningen. Vad han har anfört till RN ger inte anledning till någon annan bedömning.

RN bedömer därför att A-son inte gjorde någon godtagbar granskning av bolagets intäktsredovisning. Granskningen i detta hänseende var alltså otillräcklig. Med hänsyn till bristens karaktär saknade han grund för att tillstyrka fastställande av bolagets resultat- och balansräkningar. Genom att ändå göra detta har han åsidosatt god revisionsbedömning.

3 Uttalanden från företagsledningen i tre aktiebolag

Uttalanden från företagsledningen enligt ISA 580 *Skriftliga uttalanden* saknas i revisionsdokumentationen avseende samtliga här aktuella bolag och räkenskapsår.

A-son har uppgett följande.

Uttalanden från företagsledningen har inte inhämtats. Dokumentet ska inhämtas enligt revisionsbyråns regler och han brukar regelmässigt begära det på sina revisionsuppdrag. Han kan inte svara på varför hans medarbetare inte inhämtat detta dokument. Frågan har inte högsta prioritet i hans kvalitetskontroll, eftersom han anser att advokater är väl medvetna om sitt ansvar enligt aktiebolagslagen (2005:551) och årsredovisningslagen (1995:1554) när de skriver under en årsredovisning. Han anser inte att ett uttalande från företagsledningen tillför något i det sammanhanget.

RN gör följande bedömning.

Enligt ISA 580 p. 10 ska revisorn begära att företagsledningen lämnar ett skriftligt uttalande om att den har uppfyllt sitt ansvar för upprättandet av årsredovisningen enligt det tillämpade ramverket för finansiell rapportering. Detta innefattar, där så är relevant, att årsredovisningen ger en rättvisande bild, enligt villkoren i revisionsuppdraget. Vidare ska revisorn enligt p. 11 i samma ISA begära att företagsledningen lämnar ett skriftligt uttalande om att den har försett revisorn med all relevant information och åtkomst enligt villkoren för revisionsuppdraget samt att alla transaktioner har bokförts och avspeglas i årsredovisningen.

A-son har i de tre här aktuella bolagen underlåtit att ta in ett skriftligt uttalande från företagsledningen. Han har härigenom åsidosatt god revisionsbedömning. Det han har anfört i sina svar till RN påverkar inte denna bedömning.

4 RN:s sammanfattande bedömning och val av disciplinär åtgärd

A-sons granskning av intäktsredovisningen i ett bolag har varit otillräcklig. Han har därmed saknat grund för att tillstyrka fastställande av bolagets resultat- och

balansräkningar. Vidare har han underlåtit att inhämta uttalande från företagsledningen vid revisionen av tre bolag.

A-son har i nu nämnda avseenden åsidosatt sina skyldigheter som revisor. Han ska därför meddelas en disciplinär åtgärd. Det som läggs honom till last är allvarligt, särskilt med beaktande av att han har tillstyrkt fastställande av ett bolags resultat- och balansräkningar utan att ha grund för det. Han ska därför meddelas varning.

Med stöd av 32 § andra stycket revisorslagen (2001:883) meddelar RN A-son varning.

Ärendet har avgjorts av RN genom dess tillsynsnämnd. I beslutet har deltagit hovrättspresidenten Sten Andersson, ordförande, kammarrättspresidenten Stefan Holgersson, vice ordförande, enhetschefen Tomas Algotsson, advokaten Rune Brännström, auktoriserade revisorn Maria Danckler, rådgivaren vid Finansinspektionen Eva Ekström, direktören Per-Ola Jansson, skattejuristen Kerstin Nyquist och auktoriserade revisorn Ola Wahlquist. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt närvarit myndighetschefen Anita Wickström, chefsjuristen Adam Diamant, chefsrevisorn Bodil Björk, revisionsdirektören Christina Lundin samt avdelningsdirektören Philip Lagerling som har föredragit ärendet.